

اقتصاد

نبض اقتصاد

توقف قیمت‌گذاری دستوری فرآورده‌های لبنی تا اطلاع ثانوی

سید محمدرضایی بنی، سخنگوی انجمن لبنی ایران گفت: قیمت‌گذاری دستوری فرآورده‌های لبنی با توجه به اجرای قانون انتراع تا اطلاع ثانوی متوقف شده و قیمت این محصولات با استناد به قانون تجارت و آیین‌نامه قیمت‌گذاری محصولات ساخت داخل تعیین می‌شود. وی با اشاره به تصویب نرخ ۶۴۰۰ تومان برای شیرخام توسط وزارت جهاد به‌عنوان کف قیمت شیرخام، تصریح کرد: کارخانجات صنایع لبنی با توجه به تقاضای دامداران و تصریح وزارت جهاد، موظف شدند از مرداد ۱۴۰۰ شیرخام را به نرخ مصوب جدید خریداری کنند. بنی طبا تاکید کرد: قیمت فعلی لبنیات براساس شیرخامی است که کارخانجات آن را به قیمت ۵۷۰۰ تا ۵۸۰۰ تومان خریداری می‌کردند و فرآورده‌هایی که تا آخر مرداد تولید می‌شود به نرخ جدید عرضه خواهد شد. وی با بیان این‌که افزایش قیمت محصولات با توجه به نرخ جدید شیرخام و بحث عرضه و تقاضاست، گفت: پیش‌بینی‌ها حاکی ازاین‌است‌که افزایش قیمت فرآورده‌های لبنی در نظام عرضه و تقاضا بسیار کمتر از قیمت‌گذاری دستوری خواهد بود. بنی طبا با اشاره به سخنان معاون اول رئیس‌جمهور درباره ارائه تسهیلات به‌گاو‌داران و صنایع لبنی برای تنظیم بازار لبنیات گفت: تولیدکنندگان هیچ تقاضایی از دولت برای دریافت تسهیلات ندارند و تقاضای جدی ما این است که هر تسهیلاتی را دولت می‌خواهد هزینه کند به مصرف‌کنندگان به‌خصوص دهک‌های محروم اختصاص دهد و در این شرایط صنایع لبنی آماده کمک به دولت برای اجرای طرح‌های حمایتی چون احیای شیر رایگان مدارس و تأمین غذای لبنی مناطق محروم و دهک‌های کم برخوردار است. وی اظهار امیدواری کرد: وعده معاون اول برای حضور و مشارکت انجمن‌ها و نمایندگان بخش خصوصی و صنایع لبنی در تصمیم‌گیری‌های این حوزه هرچه زودتر در دستورکل دستگاه‌های ذی ربط قرار بگیرد./مهر

کنترل مخارج و کاهش هزینه

وزیر اسبق صمت از دو نوع برخورد با مشکلات کلان اقتصادی به صورت اتمی و مولکولی یاد کرد و پیششهاداتی به دولت سیزدهم ارائه داد. مهدی غضنفری با اشاره به وضعیت اقتصادی با شروع دولت سیزدهم، گفت: تورم موضوعی پیچیده‌است و اگر بر اساس علم اقتصاد نسبت به آن پیش بینی صورت گیرد، همین‌گفت‌وگوها به انتظارات تورمی دامن می‌زند.

وی با اعلام این‌که گلوله برفی تورمی که از دولت دوازدهم شکل گرفت، هنوز تخلیه نشده است،تصریح کرد: حتی اگر دولت جدید سیاست‌هایی مجزا اعمال کند، آثار تورمی فعالیت گذشته در ماه‌های آینده پدیدار می‌شود. تیم اقتصادی دولت سیزدهم باید تلاش کند تا مخارج را کنترل و هزینه‌ها را کاهش دهد و از طرفی در هزینه‌های جاری سیاست‌های انقباضی داشته باشد.

این کارشناس حوزه اقتصاد از دیگر اشکالات اقتصادی را بر این مبنا تعریف کرد که کابینه‌ها اصولا به صورت اتمی است، نه مولکولی. وزیر اقتصاد، صمت و... در برابر مسائل بزرگ و عمده قرار گرفته‌اند. مشکلات از جزء بزرگ‌تر شده و لذا باید برخوردی جمعی صورت گیرد. وقتی تنظیم‌بازار با مشکل رو به رو می‌شود، وزارتخانه‌های صمت، جهاد و اقتصاد و بانک مرکزی باید دست به دست هم دهند و با تشکیل یک مولکول، مشکل را حل کنند اما اگر برخورد خرد و اتمی داشته باشیم، یک وزارتخانه بهانه‌های مختلف مطرح کرده و از او کار بزرگی ساخته نیست./ تسنیم

شیر و لبنیات است تا شیر ارزان با بیشترین سوددهی به تولیدکنندگان به‌دست مصرف‌کننده ایرانی برسد. مخبر دستور داد تا ضمن تشکیل جلسات فوری در هفته آتی به منظور بررسی راهکارهای کوتاه‌مدت و سریع جلوگیری از افزایش قیمت شیر و لبنیات، عوامل اصلی افزایش قیمت شیر در روزهای گذشته پیگیری و بررسی شود.

تغییر داد. به طوری که اگر خانوارها قبلا هفته‌ای یک روغن مصرف می‌کردند و پس از اتمام آن را در لیست خرید خود قرار می‌دادند، یکباره خانه‌ها انبار کالا‌های اساسی مورد نیاز شد. با این تفاوت که این خریدهای عمده برای تأمین مایحتاج بود و خبری از کسب در میان نبود. کارشناسان بر این باورند اقداماتی که دولت در زمینه کالا‌های اساسی صورت داد و کوتاهی‌هایی که انجام شد، تغییر رفتار خانوارها را به دنبال داشت. اما مسؤولان وقت موضوع را به گونه‌ای مطرح کردند که مقصر گرانی‌ها مردم هستند. به طوری که محمدباقر نوخت، معاون سابق رئیس‌جمهور و رئیس وقت سازمان برنامه و بودجه کشور در یک برنامه تلویزیونی گفته بود پول زیادی که نزد مردم قرار دارد، باعث شده تا به بازارهای مختلف ورود کنند و این باعث گرانی شده است.

شفاف‌سازی هزینه‌های تولید

آن‌طور که فعالان اقتصادی اعلام کرده‌اند، ارز ۴۲۰۰ تومانی برای نهاده‌های دامی، بخشی از هزینه‌های یک واحد تولیدکننده مرغ و تخم مرغ، گوشت و مواردی از این قبیل را تشکیل می‌دهد و هزینه نگهداری، اجاره سالن‌های مرغداری، واکسن و موارد دیگر آنقدر افزایش قیمت داشته که حتی نهاده دولتی نیز نمی‌تواند قیمت را پایین نگه دارد. با این‌که دولت بارها قیمت را به صورت دستوری اعلام کرد و سازمان تعزیرات حکومتی و سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان هشدار دادند که در صورت مشاهده تخلف با واحدهای متخلف برخورد خواهد شد، باز هم شاهد آرمش در این بازار نبودیم و مشکل دونرخ بودن کالا همچنان ادامه داشت.

یارانه‌ای به نفع ثروتمندان

بدون شک حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی، گرانی کالا‌های اساسی را به دنبال خواهد داشت. از این رو برخی کارشناسان می‌گویند اکنون امکان حذف ارز ترجیحی وجود ندارد و باید ادامه یابد. از سوی دیگر برخی بر این باورند که دولت هزینه زیادی برای واردات نهاده‌ها و کالا‌های اساسی پرداخت می‌کند، اما خانوارها از آن بهره‌مند نمی‌شوند. علی سرعزم، عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبایی به خبرنگار ما در این باره می‌گوید، اکنون قیمت کالا‌های بارانه‌ای بیش از این‌که به نفع خانوارهای محروم و اقشار کم‌درآمد باشد، به نفع خانوارهای ثروتمند است. اکنون گوشت، مرغ، تخم‌مرغ، ماهی و برنج در بین خانوارهای ثروتمند بیشترین مصرف را دارند و هرکدام به نوعی یارانه دریافت می‌کنند. این در حالی است که خانوارهای کم‌درآمد و اقشار ضعیف، مصرف پروتئین بسیار پایینی دارند. پیشنهاد سرعزم به دولت سیزدهم این است که ارز ترجیحی حذف شود و یارانه خانوارهای کم‌درآمد افزایش یابد. به گفته وی این بهترین اقدام دولت سیزدهم برای حمایت از محرومان است. اما هزینه سیاسی دارد که باید دید آیا دولتمردان حاضر به قبول این کار می‌شوند یا خیر؟ کمیته امداد امام خمینی(ره)، سازمان بهزیستی کشور، عشایر، روستاییان و خانوارهایی که درآمد بسیار پایینی دارند، باید مورد حمایت دولت قرار بگیرند، اما به شرط آن‌که منبع تأمین یارانه آنها، حذف ارز ترجیحی و حذف یارانه ثروتمندان باشد.

ادامه پرداخت تا پایان سال

برخی کارشناسان می‌گویند اقتصاد ایران در طول سه سال گذشته آسیب‌های جدی ناشی از تحریم و کرونا را دیده و اکنون دولت سیزدهم باید حداقل تا پایان سال دست نگه دارد و تا آن زمان شرایط و زیرساخت حذف آن را فراهم کند. آن‌طور که اقتصاددانان می‌گویند، حذف ارز ترجیحی باید در بودجه سال ۱۴۰۱ باشد تا نمایندگان مجلس برای آن تصمیم بگیرند. در این صورت دولت دست بازاری برای تصمیم‌گیری کارشناسی دارد.

دستور مخبر برای بررسی راه‌های جلوگیری از افزایش قیمت شیر و لبنیات

محمد مخبر، معاون اول رئیس‌جمهور در جلسه‌ای که به دستور سیدابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور و به منظور بررسی اقدامات لازم و فوری برای کنترل بازار شیر و لبنیات برگزار شد با اشاره به نگرانی‌های موجود در جامعه نسبت به افزایش قیمت شیر و محصولات لبنی، تاکید کرد، دولت سیزدهم به دنبال تأمین منافع

سرنوشت قیمت ارز و کالا‌های اساسی پس از حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی در شش‌ماهه دوم سال چه خواهد شد؟

چالشی به نام ارز ترجیحی

آزاد دارد، منجر به رانت شده و باید حذف شود و برخی دیگر عنوان کردند در صورت حذف این ارز، گرانی کالا‌های اساسی قطعی است و خانوارهای کم‌درآمد آسیب می‌بینند. از این رو دولت نظریه گروه خاندوزی که وزیر پیشنهادی دولت سیزدهم است، پیشتر در کسوت نمایندگی مجلس در گفت‌وگویی که با جام جم داشت، اعلام کرده بود حذف ارز ترجیحی به صورت روانی بر قیمت‌ها تأثیر می‌گذارد و از نظر ریاضی و علم اقتصاد تأثیر خود را در بازار گذاشته است. آنچه در ادامه می‌خوانید گزارشی از وضعیت ارز ترجیحی در نیمه دوم سال ۱۴۰۰ است.

فروردین ۱۳۹۷ بود که اسحاق جهانگیری، معاون اول وقت رئیس‌جمهور به نمایندگی از تیم اقتصادی دولت ارز را تک‌نرخ و قیمت آن را ۴۲۰۰ تومان اعلام کرد. معاون اول وقت رئیس‌جمهور در آن زمان اعلام کرده بود به هر میزان تقاضا نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی پاسخ داده خواهد شد و این برگرفته از یک تصمیم کارشناسی در دولت انجام شده است.

نرخ ارز در حالی تک‌نرخ‌ای اعلام شد که قیمت هر دلار در بازار آزاد، بیش از ۵۰۰۰ تومان و نرخ آن در بودجه ۳۵۰۰ تومان بود، اما در اولین ماه اجرای بودجه قیمت بودجه ۷۰۰ تومان افزایش یافت و به ۴۲۰۰ تومان رسید. از سوی دیگر به دلیل این‌که بیش از ۸۰۰ تومان پایین‌تر از نرخ بازار آزاد اعلام شده بود، تقاضا برای دریافت ارز بالا رفت. به طوری‌که سفرهای یک‌روزه به شهرهای مرزی برای دریافت ارز مسافرتی به شدت افزایش یافت که در آن زمان کارشناسان این اقدام دولت را نوعی هدررفت منابع ارزی تلقی کردند.

شرایط تا جایی پیش رفت که دولت در اوایل تابستان مجبور به تغییر رویه خود شد و دوباره ارز چند نرخ مهمان

اقتصاد ایران است. در جریان بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ نمایندگان مجلس تصمیم گرفتند ارز ترجیحی را حذف و مابه‌التفاوت آن را به صورت مستقیم به مردم پرداخت‌کنند که با مخالفت نمایندگان همراه بود و در نهایت منجر به رد لایحه بودجه شد.

در جریان بررسی دوباره تصمیم گرفته شد که ارز ترجیحی تا شهریور ادامه یابد و تا آن زمان دولت شرایط و زیرساخت حذف آن را فراهم کند. در نیمه اول مرداد دولت دوازدهم رسماً به فعالیت خود پایان داد و دولت سیزدهم کار خود را آغاز کرد.

اما ظاهراً شرایط به گونه‌ای نیست که امکان حذف ارز ترجیحی وجود داشته باشد. برخی کارشناسان می‌گویند نرخ تورم بیشتر از آن چیزی است که اعلام شده و طبق آمارهای موجود نرخ تورم بیش از ۵۰ درصد است. آن‌طور که مرکز آمار ایران اعلام کرده تورم کل ۴۴ درصد و تورم خوراک‌ها ۷۰ درصد افزایش یافته است. پیش‌بینی می‌شود اقتصاد ایران با توجه به شرایط فعلی، با حذف ارز ترجیحی دوباره در مدار تورم قرار بگیرد که این موضوع معیشت مردم را درگیر می‌کند. از این رو گفته می‌شود ارز ۴۲۰۰ تومانی به هدف

تولیدکنندگان و در عین حال رفع نیازهای مصرفی عام و موردنیاز مردم در بخش شیر و لبنیات است. وی به نگرانی‌ها و دغدغه‌های دامداران و تولیدکنندگان شیر در زمینه تأمین خوراک و نهاده‌های دامی اشاره و تصریح کرد: ارائه تسهیلات به دامداران و تولیدکنندگان صنایع لبنی ازجمله سیاست‌های دولت برای تنظیم بازار

درخواست تولیدکنندگان برای حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی

اولیه تولید اعلام کرد. در این نامه آمده است: درخواست اولیه اعضا جهت افزایش قیمت بر اساس مستندات تقدیمی برای محصولات مختلف تولیدی بین ۳۰ تا ۶۰ درصد بوده که کمیسیون دارو یکطرفه قیمت همه محصولات را به طور مساوی حدود ۱۵ درصد اضافه نموده که جای بسی تعجب است. بیش از هفت ماه است که واردات اسکیم ممنوع شده و اعضا به ناچار از اسکیم داخلی استفاده می‌کنند که قیمت آن در حال حاضر ۳/۵ برابر اسکیم با ارز دولتی است. هم‌اکنون قیمت پودر اسکیم داخلی بین ۶۵ تا ۷۰ هزار تومان و تأثیر این گرانی روی هر قوطی حداقل ۱۰ درصد است. قیمت ملزومات بسته‌بندی روز به روز افزایش می‌یابد. به عنوان مثال قیمت قوطی فلزی به تنهایی ۲۰ درصد

و طیور که سالانه بیش از ۴،۵ میلیارد دلار از کشورهای دیگر وارد می‌شود، باعث شد نه‌تنها تولیدکنندگان از برکات این ارز ترجیحی برخوردار نشوند، بلکه روز به روز بر آشفتگی بازار نهاده و مرغ هم اضافه شود. به نظر می‌رسد، جرات تولیدکنندگان و ارزیابی آنها از مساله ارز ترجیحی نسبت به دولت بسیار دقیق‌تر است و کاری را که دولت سال‌ها جرات و شهامت اجرا ندارد یا نمی‌خواهد اجرا کند، خودتولیدکنندگان به‌صورت شفاف طلب می‌کنند.

از سوی دیگر انجمن تولیدکنندگان شیرخشک نوزاد در نامه‌ای به رئیس سازمان غذا و دارو خواستار افزایش قیمت شیرخشک نوزاد شد و آمادگی خود را برای حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی و جایگزینی آن نیمایی برای واردات مواد